

CHRISTENEN VAN
HET DERDE MILLENNIUM:

“VAAR NAAR HET DIEPE”

Deze brochure wordt u aangeboden
door de Diocesane Parochieploeg
van het Bisdom Hasselt
bij gelegenheid van de startavond
voor leden van de parochieteams (-raden).
L.U.C. - Diepenbeek 24 september 2001

De Diocesane Parochieploeg

Stafmedew. Carina Duijsters, Karen Vandebroek
en Diaken Hubert Lenaers,
Adj-vic. Marcel Jans en bissch. vic. Rik Palmans

Patrick Hoogmartens, bisschop-coadjutor van Hasselt

Dit is een uitgave van
Bisdom Hasselt
Parochieploeg
Vrijwilligersplein 14, B-3500 Hasselt
☎ 011 22 79 21, 📠 011 24 10 08
e-mail vic. parochies.bidom.hasselt@kerknet.be

“VAAR NAAR HET DIEPE” (Lc. 5,4)
... een oproep vanwege de parochieploeg

*“Wie van de mensen kan Gods plan doorgronden,
wie kan ontdekken wat God wil?
De gedachten van stervelingen zijn immers onzeker,
en twijfelachtig zijn onze berekeningen.
Wij begrijpen amper de dingen van deze wereld
en wat voor de hand ligt kost ons nog moeite;
hoe zouden wij dan het hemelse verstaan?”*

*Wie zou uw wil kunnen kennen,
als Gij, God, hem het inzicht niet geeft,
en uw Heilige Geest niet van boven zendt?
Zo alleen kunnen de mensen op aarde rechte wegen gaan,
leren zij kennen wat U welgevallig is,
en worden zij door de wijsheid gered”*

(Boek Wijsheid, 9, 13.14.16-18b)

Twijfel en onzekerheid

Bij elk van ons, hoezeer wij ook christen willen zijn en betrokken bij onze parochie, leeft er twijfel en onzekerheid. Wat wil God eigenlijk met ons leven en met de Kerk? En heeft wat wij doen en plannen wel zin? Hoe kunnen wij, mensen, ons leven of de geschiedenis overzien?

In het persoonlijk leven

Christenen worden, net als andere mensen, in het persoonlijk leven voortdurend geconfronteerd met nieuwe vragen. Gaan de kinderen het aankunnen op school? Wat gebeurt er met onze ouders die ouder worden? Zal het bedrijf waar ik werk mij nog nodig hebben? Houd ik het vol op mijn werk?

Bij deze vragen komen dan ook de ervaringen. Er zijn ervaringen van – soms groot – geluk, van de goede relaties in de familie of met vrienden, van deugd hebben aan ontspanning in de tuin of in de sport.

Daarnaast zijn er ervaringen van onmacht, van pijn om een verzwakte gezondheid of om een gebroken relatie.

Temidden deze mengeling van vragen en ervaringen zoekt de mens, en zeker de christen, naar een dieper houvast.

In de christelijke gemeenschap

Ook in de christelijke gemeenschap zijn er vragen alom. Hoe geven wij een levend geloof door aan nieuwe generaties in een veranderde cultuur? Welke keuzes maken wij, nu wij – althans in het Westen – blijkbaar met minder christenen zijn en ook met minder priesters en religieuzen? Welke is vandaag onze plaats en onze roeping in de wereld?

Daarnaast zijn er de sterke ervaringen van de christelijke gemeenschap: de stille vreugde om ons samenkomen in-de-Heer op zondag; de troost van een uitvaartliturgie zo vol van overgave. Er is de sterke verbondenheid wanneer we “geloof en leven” konden delen in ons parochieteam, in onze catechistenploeg of in onze groep pastorale animatoren. Er is het trouwe engagement van

individuele christenen in onze samenleving. Maar er is ook de pijn: een zondagsviering waar te weinig “vuur” geproefd wordt of onze onmacht om zoveel mensen in hun armoede of kwetsuren nabij te kunnen zijn.

“Vaar naar het diepe...!”

Al deze vragen en ervaringen, de mooie en de pijnlijke, horen bij het leven en bij de geschiedenis van het volk van God. Om met deze vragen en ervaringen te kunnen omgaan, zullen christelijke gemeenschappen eerst meer vanuit hun fundamenten moeten leren leven.

Dat is ook wat onze paus ons toevertrouwt in zijn recente brief, “Novo millennio ineunte”, die velen heeft verrast. Nadat hij er de vragen en de ervaringen van de Kerk van vandaag heeft opgeroepen, vraagt hij ons herhaaldelijk en met grote nadruk te doen wat Jezus opdroeg aan zijn leerlingen: “Vaar naar het diepe” (Lc. 5,4).

De paus zegt dit aan de christenen van het derde millennium, omdat hij weet dat de uitdagingen waarvoor de Kerk staat in de nieuwe cultuur, alleen vanuit die grotere diepgang kunnen worden aangevat.

Ga in gesprek

In de toekomst zullen christenen dit “diepe” – ieder vanuit zijn eigen levenservaring – steeds meer moeten kunnen verwoorden. Vanuit een sterker en meer persoonlijk met-God-verbonden leven zullen wij als christenen ook helderder en met innerlijke vrede moeten kunnen spreken temidden de moderniteit. Het leren spreken over ons geloof en over ons geloofsengagement is ook nodig, om elkaar als christenen onderling meer tot steun te zijn. Maar tegelijk ook valt er in onze tijd een grotere honger waar te nemen naar zingeving en naar spiritualiteit.

Wij moeten als christenen leren telkens opnieuw het gesprek aan te gaan met de moderne wereld en zijn levensvragen.

Leef vanuit het “Woord”

Het “diepe” waarvan Jezus spreekt heeft hiermee te maken dat we meer vanuit Gods “Woord” leren leven. Dat Woord heeft het Joodse volk gevormd. Het ligt ook aan de oorsprong van de Kerk. Vandaag moeten we leren opnieuw op dit “Woord” onze netten uit te werpen. Net als Petrus voelen wij ons vaak klein. Maar zegt Jezus, Gods Woord bij uitstek, ook niet aan ons, zoals aan Petrus: “Wees niet bang”?

Het komt erop aan dat wij als christenen leven vanuit God en vanuit de Heer. Dit geldt voor individuele christenen en voor christelijke gemeenschappen. De hele geschiedenis van het volk van God is immers één groot avontuur van een volk dat God ontdekte als oorsprong en als Vader. Doorheen alle wederwaardigheden – en het waren er vele – ging het Volk Gods Hem ontdekken als trouwe bondgenoot. Gods woord deed hen verstaan dat de schepping uit liefde was “geboren” en dat God boven alles de vrijheid van de mens veilig wilde stellen.

Temidden die schepping, met haar mogelijkheden en haar grenzen, toonde God tenslotte in de persoon van Jezus, wie Hij was en wat Hij met de wereld voorhad. Van dan af konden mensen “vanuit Hem” leven en “door Hem” thuishoeren in de relatie met de Vader. Het mensenhart kan zich “in de Geest” openen voor die relatie. Het kan ze schouwen en ervaren. Zo beleeft de mens een diepe vrede temidden het heel concrete leven. Want wie gelooft, is nooit nog echt alleen. Zelfs wanneer een mens met het kruis wordt geconfronteerd kan er vrede zijn. Wie gelooft, zal zijn eigen taak in de wereld en ook de andere mensen vanuit God beginnen te zien met

nieuwe ogen. "Leven" wordt zo "delen" en "vreemd" wordt "vriend".

In relatie met Jezus

We zullen als christenen van het derde millennium opnieuw en hechter in relatie moeten komen staan met Jezus. Dat kan maar als we ontdekken dat ons geloof méér is dan de zondagspraktijk alleen, méér dan een lidmaatschap of méér dan voorschriften om na te leven. Uiteindelijk gaat het erom dat we heel ons leven leren zien vanuit God die zich heeft getoond in Jezus. "Gij zijt mijn vrienden", zegt Jezus.

Het is de gemeenschap van de christenen en de blijheid van haar zondagse samenkomen, van haar spreken, van haar dienst, die ons deze vriendschap zullen helpen zien. Het is ons schouwen van de Vader, ons bidden – vaak in onze binnenkamer, maar altijd verbonden met het bidden van Jezus – dat ons het wonder van Zijn nabijheid zal doen ervaren. Hij zal onze gids zijn door zijn Woord. Hij zal ons de armen helpen zien als onze broeders. Door Hem zullen christenen ook morgen "gist" zijn in het deeg van de samenleving en trekkers van altijd nieuwe vormen van maatschappelijk engagement.

Wijsheid groeit

Als de Kerk in het derde millennium steeds weer naar het "diepe" zal varen, zijn al onze vragen dan opgelost? Zijn al onze individuele ervaringen en ook die van de christelijke gemeenschap dan in harmonie gebracht?

Enerzijds wel. Er zal dan meer wijsheid zijn in ons leven en meer hoop. We ervaren de helende aanwezigheid van God, diep in al onze zorgen. Om het te zeggen met de woorden van het boek "Wijsheid" van in het begin: "We leerden rechte wegen gaan en doen wat God welge-

vallig is en worden zo door de wijsheid gered." Overdreven bezorgdheid gaat wijken en onze liefde wordt groter. We zullen ook anders omgaan met materiële goederen, met andere mensen en misschien ook met onze tijd. Eigenlijk wordt dan alles anders, want God en zijn Geest krijgen een plaats in heel ons leven.

Concrete stappen blijven nodig

Dat wijsheid groeit betekent anderzijds nog niet dat al onze concrete vragen daarmee zijn beantwoord. Er zijn ook concrete stappen nodig. Op het individuele vlak zullen, ook voor wie gelooft, voortdurend concrete beslissingen moeten worden genomen en stappen worden gezet. Denken we maar aan onze voorbeelden van in het begin. Voor kinderen met leermoeilijkheden moet misschien een nieuwe richting worden gekozen. Voor ouder wordende ouders moeten regelingen getroffen worden in de familie. In sommige situaties moet er misschien van werk veranderd worden.

Zo zullen ook in de christelijke gemeenschap voortdurend beslissingen moeten worden genomen en keuzes gemaakt. Sommige daarvan moeten op plaatselijk, andere op diocesaan, nog andere op wereldvlak worden genomen.

Concrete stappen voor ons bisdom

- 1 Het algemeen thema "Vaar naar het diepe", ons aangereikt door de wereldkerk, zullen we gedurende verschillende jaren aanhouden.
 - a Het eerste jaar nemen we zo weinig mogelijk nieuwe of "belastende" initiatieven. We willen vooral naar het diepe varen in onze dagelijkse pastorale zorg en Jezus' woorden "Vaar naar het

diepe" laten doordringen bij zoveel mogelijk priesters, diakens, parochieassistenten en geëngageerde christenen.

We plaatsen daartoe ook onze 2 pastoraaltheologische conferenties (in oktober-november 2001 en in januari-februari 2002) helemaal in dit kader. Zij staan open voor allen die in parochieteams of elders in hun decanaat mee verantwoordelijkheid dragen. Er is ook een verwerkingsmodel beschikbaar voor parochieteams die per federatie samenkomen.

Verscheidene diocesane diensten zullen overigens "Vaar naar het diepe" voor hun eigen doelgroep concretiseren.

- b Daarna zullen we in de drie daarop volgende jaren, samen met alle Belgische Bisdommen, "Vaar naar het diepe", toepassen en concreet maken op de drie domeinen die wezenlijk zijn voor de zending van de christelijke gemeenschap.

In 2002-2003 zullen wij de diaconie van onze christelijke gemeenschap bevragen en verdiepen.

In 2003-2004 zal ons spreken naar buiten, ons "aanbod van het evangelie in de samenleving" centraal staan.

En in 2004-2005 leggen we de klemtoon op diepgang in de liturgie en in de sacramenten.

Het woord van Jezus: "Vaar naar het diepe" zal concreet moeten worden gedurende de eerste jaren van het nieuwe millennium. Alleen zo kunnen we varen, ook op volle zee.

- 2 De samenwerking tussen parochies die sinds geruime tijd in ons bisdom werd aangevat, wordt nu veralgemeend.

- a Na vele ontmoetingen tussen de leden van parochieteams, de "pastorale vrijgestelden" van mogelijke nieuwe pastorale samenwerkingsverbanden en het diocesaan beleid worden nu kaartjes voorgesteld van de parochiefederaties. Dit gebeurt voor alle decanaten, dus voor heel ons bisdom.

De grenzen van de nieuwe federaties werden vastgesteld na veel overleg en na grondige reflectie. De accenten liggen soms anders in de verschillende decanaten. In de toekomst zal er hier en daar, volgens omstandigheden, nog moeten bijgestuurd worden.

Aan alle parochies wordt nu gevraagd zich positioneel op te stellen tegenover een samenwerking met de omliggende parochies. Deze zal nodig zijn om de opdracht van de Kerk, namelijk de beleving en de verkondiging van het evangelie in een nieuwe cultuur, te kunnen vervullen.

- b Om te kunnen samenwerken in de nieuwe context van de federaties groeide een mogelijk "model" waarbinnen men in het decanaat kan werken (zie blz.15 e.v.) We hebben getracht erop toe te zien dat dit "model" voldoende eenvoud bewaart. Na overleg in de diocesane werkgroep van parochies en in de dekensvergadering wordt het nu verder in dit boekje voorgesteld als "eenheidsmodel", vanzelfsprekend aan te passen aan concrete omstandigheden.
- c Ter ondersteuning van het leven van de parochies zélf die deel uitmaken van een federatie, wordt in het diocesaan tijdschrift "Samen" voortaan elke maand de rubriek "Accenda" gepubliceerd. Hij bevat naast een korte "agenda" ook telkens een

“accent” dat de diocesane parochieploeg voorstelt aan de parochieteams.

Tot slot

Temidden al onze vreugden en zorgen, temidden ook al onze plannen en die van zovelen in plaatselijke christelijke gemeenschappen, is er eigenlijk maar één vraag die ons echt zou moeten bezighouden, namelijk die van onze heiligheid. Het klinkt oud, maar het is ook nieuw. En het is zeker de enige weg om de wereld vanuit God te vernieuwen. Want heilig worden is niets anders dan de weg van het evangelie leren gaan op een consequente manier. En deze heiligheid is vruchtbaar, voor de komst van het Rijk Gods en voor de vreugde in de christelijke gemeenschappen.

“*Vaar naar het diepe*” en je zal het evangelie leren smaken.

“*Vaar naar het diepe*” en je zal de Heer ontmoeten.

“*Vaar naar het diepe*” en je zal door de wijsheid worden gered (Wijsh. 9, 18b).

DE PAROCHIES IN HET DECANAAT

...een model van samenwerking

Info over de “groei” van de federaties

De veralgemeende invoering van de federaties in het bisdom Hasselt werd gedurende verscheidene jaren intensief voorbereid. Ze kon ook gebruik maken van de ervaring die in het verleden in verscheidene parochiefederaties werd opgedaan en van de ervaring van andere bisdommen.

Al deze ervaringen werden samengelegd en getoetst door de leden van de parochieteams in de decanaten en door de priesters, diakens en parochieassistenten die een bezielende en verantwoordelijke opdracht hebben in de toekomstige parochiefederaties.

Met hen werd gesproken over de dynamiek die samenwerkende parochies moeten krijgen om het evangelie te verkondigen, om de liturgie intenser te kunnen vieren en om op een meer getuigende wijze “dienst aan de wereld” te zijn.

Er werden aan hen ook concrete samenwerkingsmodellen voorgesteld in verband met bijv. Kerk & Leven, de uren van de zondagsvieringen of in verband met de samenkomsten van deelgroepen in de pastoraal.

Voor wat betreft de aanwezigheid van de priesters in de verschillende parochies werd het idee van “rotatie” van de voorgangers genuanceerd. Het is voor een federatie niet noodzakelijk en voor de priesters vaak niet wenselijk om op een absoluut gelijke wijze in alle parochies van de federatie voor te gaan. Enige afwisseling is wel nodig, opdat de priester met de verschillende parochies zijn.

Tenslotte werd bij het overleg over de groei van de federaties door velen een spirituele bekommernis geuit. De groepen die een verantwoordelijkheid dragen in een

parochie, een federatie of een decanaat zijn geen gebedsgroepen. Maar wezenlijk is dat zij hun verantwoordelijkheid beleven in de Geest van Jezus die zijn Kerk bezielt. Men zal er dus altijd over waken om bij het begin van elke samenkomst een gebedstijd te voorzien, waarin men zich kan laten interpellieren door het Woord van God en waar men ontvankelijk wordt voor wat de Geest aan de Kerk wil zeggen.

Een “model” van samenwerking van parochies in hun federatie en in hun decanaat

Lange tijd werd ook gezocht naar een eenvoudig “model” om de parochieteams mee op te nemen in de groei van de federatie en het decanaat.

Tijdens het voorbije werkjaar zijn zo goed als alle parochieteams van een zelfde federatie éénmaal per trimester samengekomen ter kennismaking of rond een welbepaald thema. We hoorden veel opgetogen reacties over deze samenkomsten.

Op basis van die samenkomsten werd na overleg in de diocesane werkgroep van de parochies en in de dekensvergadering een “model” van samenwerking in de decanaten voorgesteld.

Twee principes zijn daarbij belangrijk.

- a Het “model” moet kunnen worden aangepast aan plaatselijke omstandigheden. Het gaat overigens om een dynamisch groeimodel, dat ook doorheen de tijd moet kunnen worden gewijzigd.
- b Het “model” moet daarenboven eenvoudig in de samenwerking en een zekere eenvormigheid binnen de decanaten bevorderen.

Vanuit al het voorgaande groeide het volgende voorstel.

- I Op het niveau van de parochie: het **parochieteam**
 - a De **opdracht** van het parochieteam (dat evenwel niet altijd alles zelf moet doen...) is het leven van de plaatselijke christelijke gemeenschap te dragen. Het heeft als aandachtspunt o.a. de diaconie in de plaatselijke gemeenschap, de liturgie in de parochie, een beperkt catechetisch aanbod...
 - b De **samenstelling** van het parochieteam varieert volgens de grootte van de parochie.
 - c **Regelmaat**: Het is belangrijk regelmatig samen te komen... bijv. éénmaal per maand. In verschillende parochies komt men om de 14 dagen samen.
 - d **En**:
 - In grotere parochies zou het goed zijn dat er naast het parochieteam ook een parochieraad is (een wat ruimere groep van mensen uit de parochie die af en toe in het dienstwerk van het parochieteam worden betrokken). Gevraagd wordt dat elk parochieteam in ieder geval open staat voor een **parochieraad**! (Het gevaar is immers reëel dat een parochieteam te "knus" wordt en zich onvoldoende vernieuwt.) Een parochieraad zal vanzelfsprekend minder vaak samenkomen dan een parochieteam.
 - Een bedenking: in bepaalde omstandigheden kan in de kleinste parochies een team gevormd worden met mensen van één of

twee aangrenzende parochies.
Hier en daar zal er de facto zelfs slechts een contactpersoon zijn.
Toch blijft een eigen parochieteam in elke parochie altijd ons streefdoel.

- De diocesane parochieploeg zorgt maandelijks voor een suggestie voor de werking van het parochieteam (parochieraad) in de rubriek "Accenda" van "Samen".

II Op het niveau van de federatie: **de federatieraad**, doorgroeiend **naar een federatieteam**

1 **De federatieraad**

- Opdracht:** ontmoeting en een beperkt onderling overleg tussen de parochieteams, o.a. over thema's of samenkomsten die de grenzen van de parochies overschrijden.
- Samenstelling:** De federatieraad bestaat uit alle parochieteams van een federatie.
- Regelmaat:** éénmaal per trimester, zo mogelijk in vervanging van de bijeenkomst van het parochieteam van die maand.
Men tracht tijdens die bijeenkomst van de federatieraad de laatste 30 min. samen te komen per parochieteam. Dan kan het parochieteam de nodige afspraken maken en zo mogelijk een samenkomst "uitsparen".
- De diocesane parochieploeg zorgt voor een programma van ± 2 uur per trimester, de tijd voor 30 min samenkomen per parochie inbegrepen.

2 Groeien naar een **federatieteam**

In de toekomst zal de pastorale ondersteuning van de parochieteams in toenemende mate vanuit de federatie gebeuren. Daarom zal men in iedere federatie steeds meer doorgroeien naar een federatieteam. In verscheidene federaties werkt dit overigens nu al op een vruchtbare wijze.

- a **Opdracht:** het federatieteam heeft als opdracht in dienst te staan van diegenen die de plaatselijke gemeenschappen of parochies doen leven, in dienst dus van het parochieteam (parochieraad).
Het zal dus ook waken over het bestaan van een plaatselijk parochieteam in elke parochie. Het zal eveneens instaan voor de algemene begeleiding van de federatie.
- b **Samenstelling:** pastoor, eventueel kapelaan, diaken, parochieassistent(e)(n) en enkele leden.
Het is belangrijk dat de leden van het federatieteam een goede spirituele en pastorale zin hebben.
Verder dat zij de zorg hebben voor het overleg en ook dat zij al blijk hebben gegeven van een zekere vaardigheid inzake pastoraal werk. Het federatieteam komt samen onder de verantwoordelijkheid van de priester-moderator. Eventueel is er een eigen voorzitter. De deken is er in principe steeds welkom.
- c **Regelmaat:** plaatselijk af te spreken. Op sommige plaatsen komt het federatieteam één uurtje samen elke week of om de 14 dagen. Alles hangt af van de omstandigheden.

- d **En:** Als er een goed werkend federatieteam is dat werkelijk in dienst staat van de parochie-teams (parochieraden), dan zal op sommige plaatsen de federatieraad op termijn wellicht overbodig worden of slechts sporadisch blijven samenkomen.

III Op het vlak van het decanaat: **de decanale ploeg**

Deze "decanale ploeg" vervangt de huidige "sector"-samenkomsten!

- a **Opdracht:** goede doorstroming in het decanaat, afspraken, vorming, diocesane informatie, contact met de deken en vooral met elkaar.
Het gaat om een eerder informeel samenkomen met toch een beperkt werkgedeelte. Tijdens die samenkomst kan men ook eens een ontmoeting voorzien met bijv. de burgemeester, met iemand die in het decanaat actief is, met een missionaris, met iemand van het Wit-Gele Kruis...
- b **Samenstelling:** pastoors, kapelaans, diakens en parochieassistenten van het decanaat.
Meewerkende priesters kunnen – volgens omstandigheden – uitgenodigd worden op initiatief van de deken.
Emeriti kunnen uitgenodigd worden bij gelegenheden: bijv. nieuwjaarsdiner, kerst-of paasfeest...
- c **Regelmaat:** elke maand aanhouden met een goed afgelijnde tijdsduur (bijv. ± twee uur, eten inbegrepen).
Op vele plaatsen combineert men dit met een gezamenlijk vieruurtje of avondmaal. Hier en

daar zelfs met een ontbijt. Ook hier invulling volgens plaatselijke omstandigheden

Een bedenking bij het gesuggereerde “model”

Ieder van ons heeft vanzelfsprekend de zorg dat er niet overgestructureerd zal worden. Een aantal parochies hebben er ervaring mee en vonden een zekere eenvoud. Zij functioneren zó dat:

- de leden van het parochieteam eenmaal per maand samenkomen, (± 10 x per jaar), waartoe ook de drie samenkomsten als “federatieraad” behoren.
- daarnaast komt het federatieteam (de “vrijgestelden” eventueel met 2 à 3 vrijwilligers van de federatie) om de 14 dagen of wekelijks bijv. 1 uur samen.
- de decanale ploeg komt informeel samen, bijv. éénmaal per maand.

Verder ter informatie:

De diocesane parochieploeg bereidde een gesprekschema voor om dit “model” te toetsen en aan te passen aan de eigen situatie. Deze toetsing is gepland voor de federatieraad van januari, februari of maart 2002 en draagt als titel “Onze parochie in het decanaat”.

**DECANATEN EN
PAROCHIEFEDERATIES
IN HET BISDOM HASSELT**

DECANATEN VAN HET BISDOM HASSELT

